

Uzasadnienie

Projekt listy obszarów Natura 2000, opracowany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zgodnie z art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, podlega zaopiniowaniu przez Radę Gminy, na terenie której projektowany obszar miałby się znajdować.

Negatywne zaopiniowanie przedstawionego projektu specjalnego obszaru ochrony siedliska pod nazwą Ostoja Barcińsko-Gąsawska, uzasadnione jest wieloma względami. Przede wszystkim z danych zawartych w Standardowym Formularzu Danych (dalej: SFD) jednoznacznie wynika, iż niemal wszystkie siedliska przyrodnicze wyszczególnione w punkcie 4.2 SFD znajdują się poza obszarem gminy Gąsawa. Stanowiska *Ostericum palustre* na łąkach w rejonie jeziora Wolickiego, kserotermiczne skarpy nad jeziorem Kierzkowskim Małym, wilgotne łąki nad jeziorem Wolickim oraz w dolinie Noteci poniżej jez. Wolickiego, lasy liściaste w okolicy leśniczówki Chomiąża Księża, lasy liściaste na wschód od jez. Ostrowieckiego i w otoczeniu Jez. Gwiazda znajdują się na obszarze gmin Barcin i Dąbrowa, natomiast wilgotne łąki na brzegach jeziora Weneckiego znajdują się na terenie gminy Żnin oraz w niewielkim zakresie na terenie gminy Gąsawa. Jedynym obszarem wymienionym w p. 4.2 SFD znajdującym się na terenie gminy Gąsawa są źródła Gąsawki, w którym zlokalizowano *Allium ursinum* (czosnek niedźwiedzi) oraz *Daphne mezereum* (wawrzynek wilczczyko).

Źródła Gąsawki jako obszar szczególnie cenny przyrodniczo został objęty formą ochrony w postaci rezerwatu przyrody, na podstawie Rozporządzenia nr 275/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 2 października 2001 r. (D. U. Woj. Kuj.-Pom. Nr 80, poz. 1573) w celu zachowania ze względów przyrodniczych, naukowych i dydaktycznych źródeł rzeki Gąsawki. Spośród wielu zakazów i ograniczeń występujących na obszarze rezerwatu, jako szczególnie ważne dla ochrony i zachowania trwałości siedliska należy wymienić zakazy wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości, innego zanieczyszczania wód, gleby oraz powietrza, zbioru wszystkich dziko rosnących roślin, a w szczególności owoców nasion i grzybów, zmiany stosunków wodnych, niszczenia gleby lub zmiany sposobu jej użytkowania, zakaz wprowadzania gatunków roślin i zwierząt poza ich naturalne miejsca występowania, zakaz ruchu pojazdów, ruchu pieszego, rowerowego, jazdy konnej wierzchem poza drogami publicznymi do tego wyznaczonymi, zakaz polowania, chwytania dziko żyjących zwierząt, płoszenia ich i zabijania, niszczenia nor i legowisk zwierzęcych oraz gniazd ptasich i wybierania z nich jaj. Nie są to jedyne zakazy wyszczególnione w § 6 ust. 1 Rozporządzenia nr 275/01 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, obowiązujące na terenie rezerwatu przyrody „Źródła Gąsawki”. Wszystkie w/w oraz pozostałe, stanowią należytą gwarancję ochrony i zachowania występujących tam gatunków roślin.

Kolejnym argumentem przemawiającym za bezcelowością ustanawiania obszaru Natura 2000 na terenie gminy Gąsawa jest fakt, iż zdecydowana większość proponowanego obszaru znajduje się w granicach Obszaru Chronionego Krajobrazu Jezior Żnińskich, ustanowionym w drodze Rozporządzenia Nr 11 wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 9 czerwca 2005 r w sprawie obszarów chronionego krajobrazu. Celem wyznaczenia tego obszaru jest m.in. zachowanie różnorodności biologicznej siedlisk, ochrona zbiorników wód powierzchniowych (naturalnych i sztucznych, płynących i stojących) wraz z pasem roślinności okalającej, prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej, zwiększanie istniejącego stopnia pokrycia terenów drzewostanami, sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych o racjonalnej granicy polno-leśnej, tworzenie i utrzymywanie leśnych korytarzy ekologicznych ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków. W obszarze chronionego obszaru, spośród wielu zakazów obowiązuje m.in. zakaz realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalnej gospodarcie wodnej lub rybackiej, zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-

błotnych, czy zakaz likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych.

Ponadto zlokalizowane na terenie gminy Gąsawa w rezerwacie przyrody „Źródła Gąsawki”, a wymienione w p. 4.2 SFD gatunki roślin objęte są ochroną gatunkową na mocy rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 lipca 2004 r. W stosunku do tych roślin obowiązuje w szczególności zakaz zrywania, niszczenia i uszkodzania, niszczenia ich siedlisk i ostoi, dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach, czy pozyskiwania, zbioru, przetrzymywania, posiadania, preparowania i przetwarzania całych roślin i ich części. Należy również nadmienić, iż dobiegają końca prace, nad utworzeniem w północno-zachodniej części gminy Gąsawa parku kulturowego. W planie ochrony parku kulturowego, również znajdują się wytyczne w zakresie ochrony środowiska i przyrody.

Zatem wyżej wymienione akty prawne, stanowią wystarczającą gwarancję ochrony i zachowania siedlisk przyrodniczych, wobec czego nie istnieje potrzeba wprowadzania dodatkowej, kolejnej już formy ochrony. Działanie takie jest w istocie powielaniem istniejących już zakazów i ograniczeń i z przyrodniczego punktu widzenia jest bezcelowe. Można wręcz uznać, iż w przypadku terenu gminy Gąsawa, wyznaczenie obszaru Natura 2000 jest dokonywane „na siłę”, wyłącznie w celu wypełnienia zobowiązań akcesyjnych, jakie przyjęła Rzeczpospolita Polska przystępując do UE. Mnożenie aktów prawnych dotyczących w zasadzie podobnego celu, powoduje znaczącą komplikację procedur administracyjnych, znacznie wydłuża czas postępowania administracyjnego, generuje dodatkowe koszty, jednocześnie nie przyczyniając się do wzmocnienia ochrony przyrody. Spowoduje to nie tylko utrudnienia w sferze administracyjnej i inwestycyjnej, lecz może wręcz przynieść skutek odwrotny od zamierzonego. Społeczeństwo borykając się ze skomplikowanymi i długotrwałymi procedurami administracyjnymi, będzie utożsamiać ochronę przyrody nie z korzyściami, lecz uciążliwościami jakie ze sobą niesie. Znacznie lepszym rozwiązaniem jest więc edukacja ekologiczna i respektowanie już istniejących – w pełni wystarczających – form ochrony przyrody.

Negatywna opinia w przedmiotowej sprawie wynika również z faktu, iż Standardowy Formularz Danych nie zawiera wszystkich informacji na temat projektowanego obszaru (w szczególności braku dotyczą p. 5 i 6). Ponadto o zamiarze ustanowienia „Ostoi Barcińsko-Gąsawskiej” oraz przed podjęciem prac w terenie rada gminy nie została poinformowana o tym fakcie.

Nie można również podzielić stanowiska, iż największym zagrożeniem dla siedliska *Allium ursinum* i *Daphne mezereum* (zlokalizowanym w rezerwacie przyrody) jest presja turystyczna i rozwój ośrodków wypoczynkowych wokół jezior. Na terenie gminy Gąsawa znajduje się zaledwie kilka ośrodków wypoczynkowych, oddalonych od rezerwatu „Źródła Gąsawki”, a więc nie mających wpływu na stan ochrony przyrody na jego obszarze. Przez wiele lat funkcjonowania ośrodków wypoczynkowych nie stwierdzono znacząco negatywnego wpływu na stan środowiska naturalnego. Jest to spowodowane m.in. aktywnością samorządu w zakresie np. gospodarki wodno-kanalizacyjnej. Obecnie sieć kanalizacyjna obejmuje 60 % mieszkańców gminy, natomiast w latach 2009 – 2010 planowane są dalsze inwestycje w tym zakresie. W Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Gąsawa na lata 2007-2013, przewidziane jest objęcie kanalizacją sanitarną 100 % mieszkańców do 2013 roku. O tym, że działania te przyniosą pożądane efekty świadczy to, iż nasza gmina może poszczycić się czystym środowiskiem naturalnym, w którym działalność człowieka nie spowodowała negatywnych następstw, stanowiących zagrożenie dla przyrody i środowiska naturalnego.

Wobec tego, mając powyższe na uwadze, podjęcie stosownej uchwały uważa się za w pełni uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Marek Maciejewski